

L'ANNO di PETRARCA e di BÁLINT BALASSI

PETRARCA ÉS BALASSI BÁLINT ÉV

La cultura europea non può essere interpretata come una fotografia, come una situazione statica, ma deve essere colta nel suo movimento, nelle inarcature, nel cambiamento e nella trasformazione. La sua essenza risiede proprio in questo. Nel suo sviluppo organico, negli influssi reciproci, nel mutamento e nella formazione costante si distingue da ogni altra cultura della civilizzazione del mondo. Non può essere scissa da tutto quello che già adesso una qualche nazione che insieme a noi costituisce l'Unione indica nel presente, da quel corso che è un passato centenario, millenario, che è una eredità culturale. Non esiste futuro senza passato.

Nel corso della nostra storia recente e passata, nel pensiero e nella cultura, siamo sempre stati parte dell'Europa a cui apparteniamo ormai da un punto di vista organizzativo e politico da maggio di quest'anno. È giusto che all'interno dell'Unione gli stati membri lascino gli affari culturali alla sfera di competenza nazionale; nello stesso tempo dobbiamo affrontare altre questioni per la scoperta e la cura dell'unità della cultura europea, che può essere proprio la cura della lingua madre attraverso programmi, ricerche e collaborazione comuni, così come accade ad esempio nella tecnica più moderna con l'aiuto dell'arte cinematografica o dell'arte digitale.

A dispetto della policromia e delle diversità delle tradizioni nelle culture europee esiste un punto di contatto. L'essenza dell'Europa impegnava i pensatori già a partire dall'inizio del medioevo. L'eredità dei tempi antichi riflette il nostro retaggio comune: la filosofia greca e il diritto romano, la tradizione religiosa ebraico-cristiana, l'umanesimo e l'illuminismo. L'Europa si è aperta alla cultura, alla civiltà e allo sviluppo sociale.

L'eredità storica e culturale dei singoli stati costituisce un punto di riferimento comune per gli europei. Un siffatto punto d'incontro nel 2004 nella cultura italiana e ungherese è la commemorazione di Francesco Petrarca e Bálint Balassi: in Ungheria abbiamo ricordato i 450 anni dalla nascita del poeta Bálint Balassi, così come in Italia

«Az európai kultúra nem állítható úgy be, mint egy fénykép, mint egy statikus állapot, hanem kizárólag mozgásában, ivében, változásában és fejlődésében ragadható meg. És ebben rejlik a lényege! A szerves fejlődésben, kölcsönhatásokban, állandó változásban és formálódásban tér el minden más, a világ civilizációját meghatározó kultúrától. Nem szakítható el mindattól, amit most már velünk együtt az Uniót alkotó valamennyi nemzet vall a jelenben, attól a folyamattól, ami évszázados, évezredek múlt, ami kulturális örökség. Nincs jövő múlt nélkül.»

«Régi-új történelmünk során a gondolatainkban és a kultúránkban mindig is Európa része voltunk, ahová ez év májusától már szervezeten és politikailag is tartozunk. Helyes gondolat, hogy az Unión belül a tagok a kultúra ügyét nemzeti hatáskörben hagyják, ugyanakkor több gondot kell fordítanunk az európai kultúra egységének feltartására és ápolására. Ennek feltartása és továbbvitele éppúgy

történhet az anyanyelv ápolása, a közös programok, kutatások és együttműködések révén, mint ahogy történhet a legmodernebb technikával, például a filmművészet vagy a digitalizáció segítségével.

Az európai kultúrák között ugyanis a sokszínűség, a hagyományok sokfélesége ellenére létezik valamiféle kapcsolódási pont. Az európaiság mibenléte már a középkor kezdete óta foglalkoztatta az európai gondolkodókat. Közös örökségünk részét képezi az ókor hagyatéka, a görög filozófia és a római jog, a zsidó-keresztény vallási hagyomány, a humanizmus és a felvilágosodás. Európa nyitott a kultúrára, a művelődésre és a társadalmi fejlődésre.

Az egyes nemzetek történelmi, kulturális öröksége számos közös vonatkoztatási pontot jelent az európaiak számára. Ilyen metszéspont 2004-ben az olasz és a magyar nemzet emlékeztében Francesco Petrarca és Balassi Bálint emléke. Magyarországon a 450. éve született költőre, Balassi Bálintra emlékeztünk, míg Itáliában a 700. éve született Petrarcat ünnepelték.

Balassi életműve jól példázza, hogy egy rendkívüli történel-

